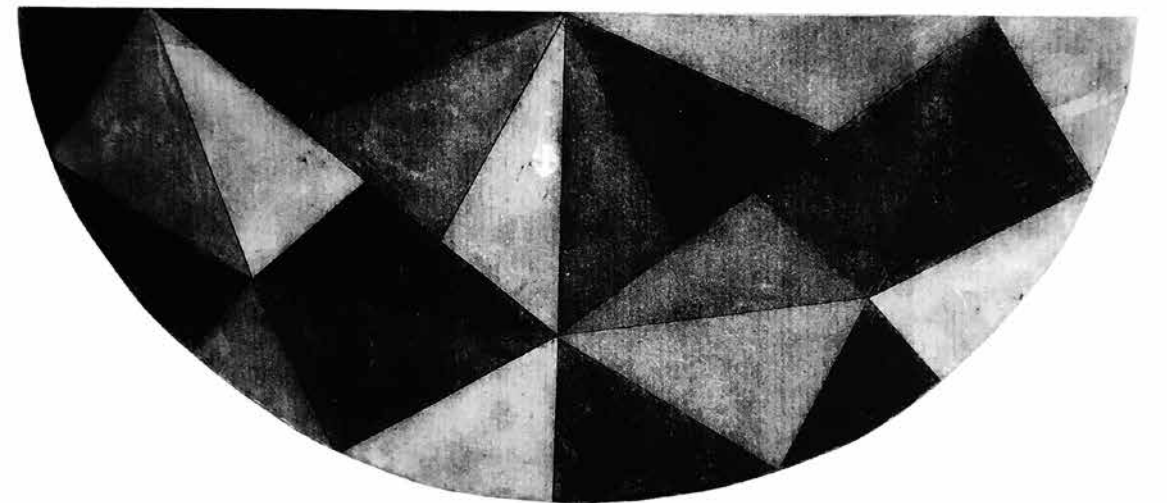
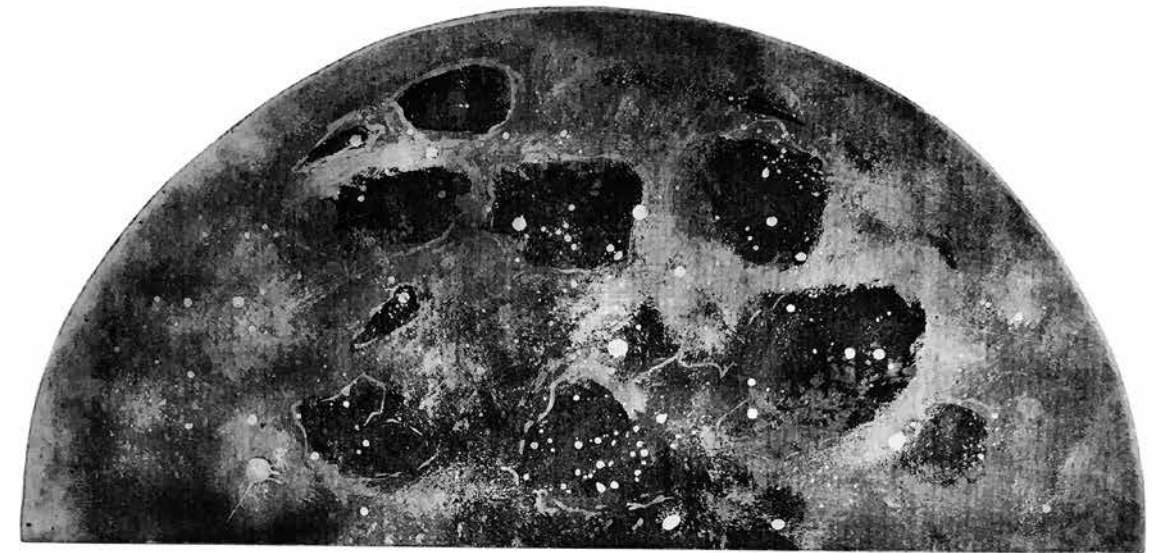

FEKETE I. Alfonz

V. L. és a *pünkösdi* királyság

Az öregek szerint a falu határában csorgó patak vize a Föld méhéből tör a felszínre, és aki iszik belőle, napokig nem fog a nyelve. Ezt azért mesélem el, mert ekkoriban rendszeresen nyúlfiak sírása hallatszott a berekből. A csermely alámosta a fák gyökereit, beszívárgott az odúk mélyére, nyirkossá tette vackuk puhaságát. A Csalaváry nemzetség tagjai peckesen jártak, csattogtatták fogaikat, és tehetetlenül ugráltak lyukaik előtt. Odabentről szűkülés szűrődött ki. A szél hunyorgó hamisságot sodort felénk. A csárdában néhányan azt suttozták a tompán összekoccanó bádopoharak felett, eljött a Szélkötő kora.

A korai nyárban jártunk már, amikor a patak felől egy ismeretlen közeledett. Haja a homlokára tapadt. Lépteit előreugró álla előzte csak meg, tekintetét maga elé szegezve ment. A nedvesség girhes testére tapasztotta vörös gúnyáját. A kútról hazatérők közül néhányan rákelepeltek az elhaladóra. A mások tátva maradt, hosszú csőr alatti torokzacskójából kicsorgó édesvíz pocsolóba gyült előttük. A hórihorgas alak az öreg fűrészalom előtt megállt, ám ügyet sem vetett a frissen meszelt disznóolakra. Az egymást felfaló, majd felkérődző délibábok játékát kémlelte a magasban. Egy-egy kondás felügelte az égi jelenségek életét. A falué a szérút járta, botja nyoma felkarcolta a látóhatárt. A házakkból szemmel tartották a mozdulatlan idegent, ügyeltek vizsla tekintetére és észrevették zöld kezeit. A mezőről hazaérkezők néhány szót tudtak kiáltani neki, amire ímmel-ámmal válaszolt, de ment is tovább, reménytelennek tűnt tartóztatni. A fogadó felé vette az irányt, köpenye fekete nyomot hagyott maga után a porban. A sárga virágokkal körbeültetett templomtéren megállt, szemügyre vette az épületet. Mielőtt azonban bárki közelebb léphetett volna hozzá, ismét elindult. A főutca mögötti második ház udvarára futottam be. Onnan úgy tűnt, a falu legmagasabb pontjához tart, a májusfához.

A hatalmas pózna évtizedek óta hozzánk tartozik. A májusfa az Isten házától néhány lépésre ágaskodik. Valamilyen meghatározhatatlan oknál fogva, senki emberfia nem emel kezét rá, csak tessék-lássék festik le évről-évre, pünkösdkor mindössze addig kenik zsírral, amíg felér az ecset. Harkály nem száll rá, göcsört nélkül emelkedik fölénk, így tartják, akik látták magasba emelését.

Az öreg Kis János állítja, hogy úgy emlékszik a mise után a melegre, a föld dübörgésére a patkók alatt, a felszálló porra, a lovasok után rohanó tömeg izzadságára, a csillapodni nem akaró éljenzésre és a repülő pünkösdi rózsa illatára, mintha tegnap lett volna. A szirmokkal behintett főutcán galoppozott végig a győztes, körülötte szorosan udvartartása. Félték az előző évi, trónjától megfosztott igéző tekintetétől, igyekeztek gondosan eltakarni a nyertes arcát. Nem tudnám felidézni, hogy nézett ki, fejezi mondandóját Kis János. Majd hozzáteszi, fűzfából font, keréknyi koszorúkkal takarták az új királyt. Övták mindentől, aki sandán mert nézni feléje. Azt, hogy valóban így történt-e, sem megerősíteni, sem cáfolni nem tudja senki. Egyedül talán a vén Márkus, ő oltotta be az emlékezés törzsét.

Az első éjjeleken a falu ablakai minden éjszaka beleremegtek a nyertes huhogásába, ahogy tudatni igyekezett kamarillájával, mit kell tenniük idele, hogy egyezzen azzal, amit ő odafent lát. A bagolyhangokat szarvasbögés követte, majd a siketfajd dü-rögése adta tudtára a vájt fülűeknek, mi a teendő. Mi, a lidércnyomás alól menekülő falusiak, kiszaladtunk a porták udvarára, ziláltan néztünk a kocskerék tetején tanyázóra. Győzött, szabad a vásár. A magasba emeltük, a délelőtti éljenzők közül többen a földnek adták vacsorájukat. De mit volt mit tenni, ezt tartottuk eddig, ezután is így lesz. Reggelre az éjszakai hangoskodás helyett a falu különböző pontjain végvári őrtüzeket gyújtottak. Bennünket, gyerekeket fogtak be strázsálni a máglyák mellé, hogy tápláljuk a lángokat. A következő néhány napban, amíg a tivornya tartott, a csapszék forgalma nem lankadt, sőt, növekedett. A maroknyi résztvevő teli szájjal dicsérte János papot, és felelt rá a harang.

A magas alak megkopogtatja az előtte álló májusfát. Leguggol, hogy jobban láthassa a póznát, amelynek minden oldalán meg van bolygatva a talaj, friss ásónyomok teszik darabossá a tömör, sárga színű földet. Gyökerek ágaznak alá a törzsből, markoló kezekként nyúlnak le és sértik fel a humuszrétegeket, majd addig morzsolják, amíg homokká nem porlad. Az idegen a közelben felhalmozott fahasábok közül elemel egy vékonyabbat, majd egy hurkot leírva a trónus körül elszakítja a szipolyozó ujjakat. A kacs-kacsók visszahúzódnak, végük nedvességet permetez. Egyiket elkapja, kitepi a csokorból, majd galacsinozni kezdi. Mindannyian rezzenéstelenül bámuljuk. Mit csinál? Elfelejtünk szólni, hogy ezt nem szabad. Eszünkbe sem jutna bántani, elvégre a fának szüksége van gyökereire.

Biri néne válik ki közülünk.

— Hogy képzeli?! Azonnal fejezze be!

A hangja ezúttal is megcsikordul, mintha evőeszközöket rángatnának az üres tányéron. A tompa világosság ellenére a végvári őrtüz által vetett árnyékunk rávetül a guggolóra, aki zavaratlanul folytatja ujjbegyei egymáshoz dörszölését. A töpörödött asszony közelebb merészkedik. Lépéseit egyszerre, szerszámokkal hátunkon szoros rendben követjük. Már kiabál.

— Magához beszélek, fiatalember! Vagy már a válaszadás is nehéz?! Nem tetszik, hogy mint fent, úgy lent?!

— Ez itt magas, és ez itt mély.

Nem vártunk választ, mégis jött. Ismerősnek tűnik, mégsem jut eszembe, hol hallottam már ezt a hangot. Arra sem tudok válaszolni, vajon férfit vagy nőt idéz meg. Végignézek a félkörön. Mindenki itt áll, bámulja a betolakodót. Utcákat sorolok, házakat idézek fel, lakók neveit listázom, hiánytalanul megjelentek. Egy eltérés azonban csak akad. A templom melletti második portán sötétlik a hiány. Az öreg Kis. Mostanában panaszkodott a gyomrára, biztosan véccére kellett mennie. Tekintetem a rokona-ít keresi, segélykérően bámulnak vissza rám. Márpedig ilyenkor jelen kell lenni, ha betolakodó bukkan fel a közösségben, az következményekkel jár.

Mindez az első éj után került kihirdetésre. Ahogyan értésünkre adták azt is, hogy a falu népe együttesen tud csak hozzájárulni az éjszakai indulóhoz, hogy összefonódhasson a baglyok, szarvasok és siketfajdok melódiájával. Az oda nem illő hangokat ki kell szorítani a pentatonból. Az őrtüzek ropokása adja az ütemet, a madarak a felső szőlámhoz kölcsönzik a hangjukat, a szarvasok pedig az alsót tudják vinni. Nekünk kell kitölteni a kettő közti rést. Bennünk és általunk tud összekapcsolódni mindez. Mi vagyunk az út, amelyen át lehet kelni az üresség felett. Mi vagyunk a híd, ami nem leng ki a történelem féktelen viharában. Most mégis tanácstalanul meredünk az idegenre, akinek felbukkanása és egyetlen mondata megakasztotta napi teendőinket.

— Ez itt magas, és ez itt mély.

Ismét elhangzott a résből kiszökő magánhangzó pengése, ami az előbb ismerősnek csengett.

A vigadalom lecsendesedésével táncba hívták a falubelieket. Az idősebbek közül többen mosolyogtak, nem kell nekik semmi-féle okítás, hogy milyen lépések a kötelezők vagy hogyan lehet hopszázni, ennek ellenére a sietve összeácsolt színpadra egy férfi mászott fel. Barna hajú, szemüveges, filigrán alakjával hangos kacajok céltáblájává vált. Türelmesen megvárta, amíg elült a visongás, majd halkán megjegyezte, hogy *a mozdulatok minden bizonytalansággal nem jelentenek újdonságot a tisztelt egybegyűlteknek, a Pünkösdi Király azonban szíves figyelmükbe ajánlja a következőket, mint számára kedveseket. Az első tánc a Pellengér lesz*, kezdett bele szavalatába. A vének generációján halk egyet nem értés futott végig, többen faképnél hagyták partnerüket. Néhány lépést tettek az éjszakai sötétben, majd kisvártatva tanácstalanul megjelentek a kör másik oldalán. *Kedves falusiak*, folytatta a szónok, *odakint semmi sincs, csak a kavargó káosz. Ott semmi sem érthető, itt minden. Minek mennék oda, ha ott elmondhatatlan borzalmak és felfoghatatlan örületek tanyáznak. Ha látványuk iszonytató és kiszól tőle elménk, mi vezetne bennünket arra az elhatározásra, hogy elhagyjuk az itteni világosságot és békét? Énekeljék a dalt, tartassuk életben a végvári őrtüzet és megmenekülünk! Sokáig éljen a mi Pünkösdi Királyunk. A szürke ruhába bújó öregek elégedetlenül csóválták fejüket. Néhányan közülük az előttük álló meg nem érthetőt kémlelték, valamilyen gondolati fogódtató után kutatva. Hatan összekapaszkodtak botjaik segítségével és a vén Márkus óvatos előre tapogatózásával elhagyták a tűz fénykörét. Az öreg Kis, Biri néne, Jakab bácsi, Éva szépasszony és István bátyó. Az egyik követi a másik botját győzelmesen a vészbe, jegyezte meg valaki mellettem. Kisvártatva testek puffanását, zúgolódást és nyögéseket hallhattuk. Amíg visszatérnek, van szerencsém a következő lépéseket elmondani, ezúttal a Batogot tanulhatják meg, terelte vissza figyelmünket a színpadi ember.*

A folyamatosan ismeretlen nyelveken sustorgó ismeretlen körülvett mindenkit. A lihegő párokat továbbhajszolta a szóvivő, *a következő pedig a Táblilla lesz*. Akadtak, akik az első taktusok után elvágódtak és lábukat fájlalták, néhányan képtelenek voltak arra, hogy a másik kezébe helyezték sajátjukat. *Mennünk*

kell tovább, még három bemutatandó és széttáncolandó koreográfia vár ránk a mai éjszaka folyamán. Hogy minél gyorsabban haladjunk, csak a végén vehetnek magukhoz frissítőt, de akkor korlátlan mennyiségben. Megélénkültünk, már látható a vége. Ha lennének szívesek a partnerük elé lépni, akkor megünneljük is tovább. Az Alfet során a mozdulatok kimossák magukból a fáradságot. Földre vetődő alakok rázkódtak, vörös és lila hólyagok jelentek meg rajtuk, amelyek pillanatokkal később szét is pukkantak. A folyamatosan csökkenő létszám egyáltalán nem szegte kedvét a vezénylőnek, így egy szempillantás alatt eltűntek a vonagló, és bár kisebb körben, de folytattuk az önkéntes tánciskolát. *Táncházzunk nem állhat meg, többünk kedvence következik, az utolsó előtti lépéssorozat, a Vízóra.* A maradék négy pár közül ketten öklendezni kezdtek, majd elhánták magukat. Gyomortartalmuk ott feketélt a hűlő zsarátnok mellett. Rosszullétre hivatkozva, inkább leültek és a további részt kihagyták a mulatságból. *Kedves megmaradtak, engedjék meg, hogy szívbéli gratulációm nyújtsam át maguknak, amely egyúttal nem másvalakiét, mint a Pünkösdi Királyét is magában rejti. Kulcsolják össze egymás kezét a fejük felett, úgy jó lesz, igen, és várjanak egy kicsit, munkatársunk mindjárt segít. Elérkezünk a lenyűgöző fináléhoz, a Strappadohoz! Nevéhez híven, ez egy olasz tánc lépéseire épül, toppantani is kell, ahogy járjuk, a legfontosabb mégis az, hogy karunk végig a magasban legyen! Törekedjünk hát arra, hogy minél ügyesebben pipiskedjünk!*

Tolakodás kezdődik az idegen körül, mindenki karnyújtásnyira akart kerülni hozzá, hogy letépjen lebernyegéből egy darabot. A tülekedők között öregek és fiatalok egyaránt túrják maguknak az utat. A hangos szitkozódás kibillentí a látszólagos egyensúlyából, követem pillantását és meglepődötten veszem észre a tócsákat alattunk és körülöttünk. A lökdösődés csak egy pillanatra marad abba, újra megragadjuk, és már szakad is a szövet. Teste ideoda csapódik, ráng a csoportosulásban. Egyetlenként áll velünk szemben. Nincs segítsége, árván marad közöttünk, kiknek van apjuk.

Álljon meg a menet, torolja meg a tömeg izgágaságát a barna hajú, szemüveges filigrán, *semmi kapkodás! Hisz ez egy nincstelen, egy senki. A patak felől jött, azt mondtad, ugye fiú.* Nekem célozza a kérdést, holott én csak a fontos dolgokat tudom fejben tartani, ezért bizonytalan vagyok. *Nem így van?* Sután bólíntok. *Nahát, akkor, kétem, hogy képes lenne beszélni. Nézzetek rá! Szájában nadragulyát nevel, zsebeiben akasztófaakőlet rejteget, vesszőparipáján csal meg mindenkit. Mi ékesen szólnak, ruhánk ráncaiban tojások kelnek ki, paripáinkkal bevágtatjuk a pusztát.*

Körülvesszük, lélegzethez sem tud jutni anélkül, hogy valamelyikünk ne tegye mellkasára a kezét. Ha úgy érezzük, túlságosan megemelkedik, lenyomjuk. Az idegen felkőhög.

— Ez itt a mély, és az ott a magas.

A pillanatot megcsiklandozzák. Lehül az idő, világosodik. A végvári őrtüzek fénye egyre gyengül, árnyékunk lustán nyúlik a földön. A korábban csak a kondások számára észrevehető délibábok alaktalan, lebegő körvonalait most vesszük először észre

a napsütésben. A májusfa tövében fekvő testen tömjén szagát érzem. Ahogy közelebb hajlok, már kivehető a vonások, szep-lős, ráncos a bőre, távol ülő szemében egy palackba zárt szellem zihál és vergődik. Élettől duzzad, ki akar törni börtönéből. Az idegen sóhajt egyet, és látom, ahogy a szája mosolyra húzódik.

— Mi a gond, pajtikám? — Az öreg Kis hanghordozása. A felismeréstől hátrahökölök, a kör azonban nem szakad meg, gallérijánál fogva felhúzzák és rázni kezdik. A test ég és föld között lebeg.

— Mít tettél vele, te rohadék? — üvölti az egyik felnőtt az arcába.

— Lacikám, nem ismered meg a hangomat?! Az apád vagyok.

A férfi megdermed, hitetlenkedve rámered, emeli a lábát, hogy belerúgjon, a mozdulatot már nem fejezi be, egyetlen pillantás és nyoma vész.

— Az Ő hibája! Végezzünk vele! — zúdul fel a kórus.

Megérkezett hát az elmondhatatlan borzalom, a felfoghatatlan örület, a ki nem ismerhető rém. Ahogy az ütlegek során vonásai átalakulnak, azt veszem észre, hogy ütéseink nyomán fű kezd sarjadni az arcán. Tetszik, ahogy a szálak változtatják színüket. Hátrébb löknének, de nem tudnak megmozdítani. A növény apróbb szálai kandikálnak kifelé a fényre, azonban a növekedés tempója meghatározhatatlanul felgyorsul. Kaszálni lehetne a fején, ez jut eszembe. Apám biztosan ráeresztené a jószágot, hadd egyenek. Füvek színsodrása örvénylik, követi a szél mozgását, mint a gyepű tavasszal. A hangzavar elül, a mozdulatok této-vák és céltalanok. Egyesek mintha elvesztek volna a gyors verés során.

Egyedül állok a test felett. Vén Márkus, Biri néne, Jakab bácsi, Éva szépasszony és István bátyó már nincs közöttünk, ahogyan Laci is elpárolgott, és hült helye van a korábbi kamarilatagoknak. Tovább tanulmányozom az idegent. Feltápázkodik, ruhafosztlányaiiba harap a szél. Fütengerből kitekintő szempárral nézek farkasszemet. Orra piros tetős csőszkunyhóként mered előre.

— Gyere velünk — a szavak férfitől és nőtől származnak egyszerre —, mert sokan vagyunk.

— Ki vagy? Kik vagytok?

— Ismersz mindannyiunkat.

— Nem, nem, az nem lehet.

A szótagokban hallom Biri néne csikorgását, Jakab bácsi lassú puszogását, Éva szépasszony pergő beszédét, István bátyó dünnnyögését és Laci erőteljesen pattogó hangjait. Igazuk volt, amikor azzal vádolták meg, hogy elnyelte az öreg Kist. Minél hosszabb ideig tartom szóval, annál valószínűbb, hogy lyukat tudnék beszélni a hasába, és akkor ki tudnám őket szabadítani. Össze kell szednem magam, és meg kell találnom azt az egyet, amivel irdalhatok.

— Mutatok valamit. Jól hallasz bennünket?

A különböző hangszínek és hangmagasságok az ismerősséget juttatják az eszembe, ahogy végigrohanok a falun, a szérútól

a kútig, majd a templomig. Mindenütt utánam kiáltanak valamit, tudják, ki vagyok. Egy idegen áll előttem, és akárhogyan is alakoskodik, ő nem ők, ők pedig nem ő.

— A májusfa. Tudod, hol van, ugye? A pünkösdi király trónol a tetején, igaz?

Mozdulatlanná dermedek, érzem, ahogy reszketek, de nem figyelek rá, és összeszorítom a számat.

— Amióta világ a világ, amit mondasz, valósággá válik. Minél gyakrabban elismétled, annál könnyebben hajlasz arra, hogy igaz. Határt húzol vele persze, hogy itt ilyen, amott pedig olyan. A végvári őrtűz nem egyéb, mint jelzés a vándornak, hogy itt fényt és meleget találhat. Nem pedig azt, hogy ide ne gyere. Ha jól megnézed, a májusfa nem más, mint egy rúd, aminek a tetején a kerék pörög. Ha úgy hívod, májusfa, igazat adok neked, hisz az is lehet, de itt kivégeztek valakit. A pünkösdi király egy kerékbe tört holttest, ami hetekig bűzölög, amíg szét nem tépik a ragadozó madarak. A bagolykoponya, a szarvaslábszár-csont és a siketfajd tolla mind-mind el akarja hitetni veletek azt az igazságot, hogy akit felültettek a magasba, valaki.

Nem mond igazat. Beszél, de semmi valóság nincs abban, amit állít. Régen észrevette volna valaki, ha ez a helyzet. Teljesen kivilágosodik, a duzzanatszerű délibábok lustán szelik a kora esti horizontot, a házak takarásából fut utánuk a kondás. Néhány puffanás zavarja meg a pillanatnyi élményt. Egy bagolykoponya, egy szarvaslábszár-csont és egy másik csont hever a pózna mellett. Közelebb lépek, amire ráismerek, magamhoz veszem. Felpillantok, most már látom a tetejét. Hollók kárognak egy mozdulatlan test mellett.

— Ki vagy? — kérdezem ismételten.

— Én vagyok ti és mi. Az akaratotokból tapadok össze és kelek fel a víz mélyéből. Ami a legfontosabb, hogy tudd, nem raboltam el senkit, mindenki rádöbben magától a valóságra és önként jön. Soha nem ártok nektek. Mindez persze időbe telik, addig azonban forog odafent a pózna teteje, és nem változtok, nem változunk semmit. A valóságot meg tudod rágni, majd kiköpní, úgy lesz. Nagyon megijesztettek? Hogy érzed magad?

Ahogy ezeket mondja, leguggol mellém, amennyire fájó tagjai engedik.

— Eltűntetted mindenkit, akit ismerek. Lesz ezután itt bármi is?

— Nem lesz, hanem legyen!

